

**“ILK QADAM” DAVLAT O‘QUV DASTURI ASOSIDA RIVOJLANISH
MARKAZLARIDA INTEGRATSIYALASHGAN TA’LIMY FAOLIYATNI
TASHKIL ETISH**

Abduhalimova Durdona Ilhomovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

“Maktabgacha ta’lim” yo‘nalishi magistri

E-mail: d.abduhalimova@dpi.uz

Tel: 99891 720-40-83

UDK: 373.2.016:372.4

<https://orcid.org/0009-0006-3608-384X>

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi asosida maktabgacha ta’lim tashkilotlarida rivojlanish markazlari faoliyatini samarali tashkil etish, integratsiyalashgan ta’limiy yondashuvning mazmun-mohiyati, shuningdek, 4–5 yoshli bolalarning ijodiy va intellektual qobiliyatlarini rivojlantirishda markazlarning o‘rni yoritilgan. Tadqiqotda davlat hujjatlari, olimlar fikrlari va amaliy tajribalarga tayanilgan. Natijada, integratsiyalashgan ta’lim orqali bola shaxsining har tomonlama rivojlanishiga erishish imkoniyatlari tahlil qilingan.*

***Kalit so‘zlar:** Ilk qadam dasturi, rivojlanish markazlari, integratsiya, ta’limiy faoliyat, maktabgacha yosh, kompetensiya, ijodkorlik.*

**ОРГАНИЗАЦИЯ ИНТЕГРИРОВАННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ЦЕНТРАХ РАЗВИТИЯ НА ОСНОВЕ
ГОСУДАРСТВЕННОЙ УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЫ «ПЕРВЫЙ ШАГ»**

***Аннотация:** В данной статье освещены вопросы эффективной организации деятельности центров развития в дошкольных образовательных учреждениях на основе Государственной образовательной программы «Первый шаг», раскрыта сущность интегрированного образовательного*

подхода, а также значение центров в развитии творческих и интеллектуальных способностей детей 4–5 лет. В исследовании опирались на государственные документы, мнения учёных и практический опыт. В результате проанализированы возможности достижения всестороннего развития личности ребёнка посредством интегрированного обучения.

Ключевые слова: программа «Первый шаг», центры развития, интеграция, образовательная деятельность, дошкольный возраст, компетенция, творчество.

ORGANIZATION OF INTEGRATED EDUCATIONAL ACTIVITIES IN DEVELOPMENT CENTERS BASED ON THE “ILK QADAM” STATE CURRICULUM

Annotation: This article discusses the effective organization of the activities of development centers in preschool educational institutions based on the “Ilk Qadam” (First Step) State Curriculum. It explores the essence and content of an integrated educational approach, as well as the role of these centers in developing the creative and intellectual abilities of children aged 4–5. The study relies on state documents, scientific opinions, and practical experiences. As a result, it analyzes the opportunities for achieving the comprehensive development of a child’s personality through integrated education.

Keywords: Ilk Qadam curriculum, development centers, integration, educational activity, preschool age, competence, creativity.

KIRISH. O‘zbekiston Respublikasida Maktabgacha ta’lim tizimini modernizatsiya qilish, bolalarni har tomonlama rivojlantirishga yo‘naltirilgan davlat dasturlarini joriy etish bugungi ta’lim siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biridir. “Maktabgacha ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun da ta’lim jarayonini bolalarning qiziqishlari, qobiliyatlari va yosh xususiyatlariga mos holda tashkil etish zarurligi belgilangan.

Shu nuqtai nazardan, 2022-yilda ishlab chiqilgan “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi

— maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya jarayonini rivojlanish markazlari asosida, integratsiyalashgan yondashuv orqali tashkil etishni nazarda tutadi. Bu yondashuv bola shaxsining har tomonlama, shu jumladan, ijtimoiy, nutqiy, jismoniy, estetik va intellektual rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi. Pedagogika sohasida integratsiyalashgan ta'lim konsepsiyasi ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan. Xususan:

— J. Dewey o'zining “Experience and Education” asarida bolalarning o'z tajribalari asosida o'rganishini, faoliyat turlarining o'zaro bog'lanishini asoslab bergan.

— L.S. Vygotskiy esa bolaning rivojlanishida ijtimoiy muhit va faol muloqotning hal qiluvchi o'rni borligini ta'kidlaydi.

— O'zbekistonlik pedagog olim D. Mirzayeva fikricha, “rivojlanish markazlari bola faoliyatini mustaqil tanlash, ijodiy ifodalash va muhit bilan o'zaro ta'sirda bo'lish imkonini yaratadi.”

— Haydarova M.G' o'z tadqiqotida tarbiyachi bola ijodkorligini qo'llab-quvvatlovchi, yo'naltiruvchi va rahbarlik qiluvchi subyekt sifatida faol bo'lishi lozimligini qayd etadi.

“Ilk qadam” dasturi ta'limning quyidagi 5 rivojlanish sohasini ajratib ko'rsatadi: ijtimoiy-hissiy rivojlanish, nutq va muloqot, jismoniy rivojlanish, bilish jarayonlari, san'at va ijodkorlik.

Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi:

1. Nazariy tahlil – “Ilk qadam” davlat o'quv dasturi, pedagogik va psixologik adabiyotlar o'rganildi.

2. Kuzatuv va suhbat – 4–5 yoshli bolalar bilan ishlovchi tarbiyachilarning ish tajribalari tahlil qilindi.

3. Tajriba-sinov – integratsiyalashgan faoliyatlarni rivojlanish markazlarida amaliyotda sinab ko'rish orqali samaradorlik baholandi.

4. Qiyosiy tahlil – an'anaviy va integratsiyalashgan ta'lim yondashuvlari taqqoslandi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, integratsiyalashgan ta'limiy faoliyat bolaning bir nechta kompetensiyalarini bir vaqtda rivojlantirish imkonini beradi. Masalan: — “Konstruktorlik markazi”da bola matematik tafakkur, ijodkorlik va kichik motorikani rivojlantiradi.

— “Til va muloqot markazi”da nutq madaniyati, so'z boyligi va muloqot ko'nikmalari shakllanadi.

— “San'at markazi” orqali estetik did va tasviriy ifoda rivojlanadi.

— “Tabiat markazi”da esa kuzatuvchanlik, tahlil qilish, tabiatga mehr kabi fazilatlar tarbiyalanadi.

Integratsiyalashgan ta'lim — bu faqat turli fanlarni qo'shish emas, balki bola markazida bo'lgan pedagogik yondashuvdir. U quyidagi afzalliklarni beradi: shaxsiylashtirilgan o'rganish, faol o'rganish, tarbiyachi rolini o'zgartirish va mustaqil fikrlashni qo'llab-quvvatlash. “Ilk qadam” dasturi doirasida integratsiyalashgan ta'lim bolaning tabiiy qiziqishlarini qo'llab-quvvatlab, o'z-o'zini namoyon etish imkonini beradi.

XULOSA. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, “Ilk qadam” dasturi asosida rivojlanish markazlarida integratsiyalashgan ta'limni tashkil etish bola shaxsini har tomonlama rivojlantirishga, ijodiy va bilish faoliyatlarini uyg'unlashtirishga, tarbiyachining metodik salohiyatini oshirishga va ta'lim jarayonini jonli, interfaol hamda mazmunli qilishga xizmat qiladi. Kelajakda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integratsiyalashgan o'quv faoliyatlarini yanada takomillashtirish, tarbiyachilar uchun metodik qo'llanmalarni ishlab chiqish dolzarb masalalardan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi “Maktabgacha ta'lim to'g'risida”gi Qonuni. — Toshkent, 2019.
2. “Ilk qadam” davlat o'quv dasturi. — Toshkent: Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, 2022.
3. Dewey J. Experience and Education. — New York: Macmillan, 1938.

4. Vygotsky L.S. Mind in Society. — Harvard University Press, 1984.
5. Mirzayeva D. (2023). Rivojlanish markazlarining pedagogik imkoniyatlari. — “Maktabgacha ta’lim” jurnali.
6. Haydarova M.G‘. (2023). Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodiy qobiliyatni rivojlantirishda tarbiyachi roli.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ–4312-son qarori “Maktabgacha ta’lim tizimini boshqarishni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”, 2019.
8. Shodiyeva N. (2021). Integratsiyalashgan ta’limning nazariy asoslari. — Toshkent: TDPU nashriyoti.
9. Mahmudova Z. (2022). Bolalar faoliyatini rivojlantirish markazlari orqali tashkil etish. — “Pedagogika va psixologiya” jurnali.
10. Hasanov R. (2023). Ta’lim jarayonida integratsion yondashuvning o‘rni. — “Ta’lim va innovatsiya” jurnali.

